

GEORGE R. R.
MARTIN

SNOVÉ PÍSNĚ

SVAZEK DRUHÝ

SNOVÉ PÍSNĚ

SVAZEK DRUHÝ

GEORGE R. R.
MARTIN

SNOVÉ PÍSNĚ

SVAZEK DRUHÝ

ARGO

*Přeložili Pavel Medek, Daniela Orlando,
Jana a Jan Oščádalovi, Richard Podaný*

© Argo, 2019

Copyright © 2003 by George R. R. Martin

Please see pages 625 for additional copyright information.

Translation © Pavel Medek, Daniela Orlando,

Jana and Jan Oščádalovi, Richard Podaný, 2019

Cover Art © Lenka Šimečková, 2019

Illustrations © 2007 by Michael Wm. Kaluta

ISBN 978-80-257-2878-9 (váz.)

ISBN 978-80-257-2991-5 (e-kniha)

*Pro Phipps, jak jinak,
je jedna cesta, žádná obyčejná silnice,
mezi svítáním a nocí temnou.
Jsem rád, že tu jsi a jdeš po ní se mnou.*

ŠEST

TROCHA TUFA

Moji kariéru lemují mrtvoly sérií.

Svou sérii o hvězdném prstenci jsem zahájil povídkami „Druhý stupeň osamění“ a „Duhové plameny Hvězdného prstence“, potom mě to přestalo zajímat a třetí už nevznikla.

Po povídce „Okrajová záležitost“ měla následovat další dobrodružství hvězdné lodi *Mjolnir* a *Cukrkandlové lízátko*. Ale nenásledovala, a to z toho prostého důvodu, že jsem žádná nenapsal.

Má série o poháněči mrtvol to dopracovala na celé tři kousky: od „Nový Pittsburgh nikdo neopouští“ přes „Blokátora“ až k „Chlapovi z masovny“, který ji dovedl... no, k závěru asi ne, takže řekněme ke konci. Čtvrtá povídka existuje jako čtyřstránkový fragment a v papírech mám nápady na asi tak deset dalších. Kdysi jsem měl v úmyslu je všechny napsat, publikovat v časopisech a pak vydat v povídkovém sborníku, který bych nazval *Písně mrtvých*. Ale nedopsal jsem ani tu čtvrtou a další jsem ani nenačal. Titul *Písně mrtvých* jsem nakonec pro povídkovou sbírku použil (v roce 1983, česky Triton, 2006), ale z těch tří se do ní probojoval jen „Chlap z masovny“.

Trochu lépe se mi vedlo se sérií o Windhavenu, patrně proto, že jsme na ní spolupracovali s Lisou Tuttleovou, takže jsem měl po ruce někoho, kdo mě svižně nakopl pokaždé, když ve mně začal vysychat tvůrčí elán (nemluvě o tom, že Lisa dodávala dost vlastního elánu). Začali jsme se snažit o povídku, ale z té vyšla na naléhání redaktora *Analogu* Bena Bovy novela „Bouře“ (která prohrála boj o Huga a Nebulu). Následovaly další dvě novely, „Jednokřídlý“ a „Pád“. Potom jsme je s Lisou spojili všechny tři dohromady, dopsali prolog a epilog a vydali to jako *Větrný přístav* (česky poprvé jako Křídla snů, Laser, 1993, v novém překladu chystá Argo); klasická ukáзка „povídkového“ románu vzniklého tak, že propojíte sérii už vydaných povídek nebo novel.

Větrným přístavem však neměla série končit. Lisa i já jsme chtěli v příběhu pokračovat a napsat další dvě knihy o dvou následujících generacích a ukázat, jak změny, jež u Maris začaly v první novele, dál proměňují celý její svět. Druhá kniha se měla jmenovat *Malovaná křídla*. Hlavní postavou měla být holčička, kterou jsme uvedli na scénu v novele „Pád“, ale už dospěla.

Nikdy jsme to nenapsali. Celé roky jsme o tom *mluvili*, ale nikdy na to nebyla vhodná doba. Když jsem měl čas já, Lisa zrovna zuřivě bojovala s nějakým románem.

Když měla čas ona, já byl zrovna v Hollywoodu nebo jsem dělal *Divoké karty*, případně některý vlastní román.

I když jsme od sebe byli nejbliž, znamenalo to tisíce mil; pak jsem odešel na západ (do Santa Fe a do Los Angeles) a ona na východ (do Anglie a do Skotska) a vídali jsme se míň a míň. Navíc s přibývajícím věkem naše hlasy a styly i vidění světa byly stále odlišnější a odlišnější, takže spolupráce by byla mnohem pracnější. Vlastně si myslím, že spoluautorství je spíš pro mladé spisovatele... případně pro ty staré, ale dost cynické, aby se snažili dost vytrískat z věhlasu svých jmen. Takže ta naše malovaná křídla nikdy nevzlétla.

Moje ostatní série končily ještě dřív, jak jsem se v těchto komentářích už tu či tam zmínil. To máme sérii o ocelových andělech (jedna povídka). Dále sérii o dívce jménem Sharra (jedna povídka). Sérii o Alys Šedé (jedna povídka). Sérii o firmě Wo a Shade (jedna povídka). Sérii „Proměna kůže“ (jedna povídka). Snad to stačí, abych upadl v podezření, že jsem chronický případ choroby *creatus interruptus*.

No jo, ale pak přišel Tuf.

Haviland Tuf je ekologický inženýr, pán lodi *Archa* a protagonista *Tufových dobrodružství*, což je buď sborník povídek, anebo povídkový román, to podle toho, jestli jste recenzent, anebo nakladatel. Právě Tuf osobně nadobro zahnal bubáka mé sériofobie a otevřel brány pro *Divoké karty* a *Píseň ledu a ohně*.

Jako čtenář mám své oblíbené hrdiny sérií. Ve fantasy mě přitahovali Moorcockův Elrik a Howardův Solomon Kane, miloval jsem oslnivé darebáky Fritze Leibera, Fafhrda a Šedého Myšilova. V science fiction jsem choval zálibu v Lau-merově Retiefovi, v Andersonově Dominiku Flandrym, v Asimovových Lijem Baileym a R. Daneelu Olivawovi. Ale mými největšími oblíbenci jsou patrně galaktický policista Magnus Ridolph Jacka Vance a další hrdina Poula Andersona, tlustý, intrikánský kosmický obchodník Nicholas van Rijn.

Jako spisovatel pořád sním o tom, že bych vytvořil svou vlastní, úspěšnou a mnohadílnou sérii povídek. A dostal jsem nápad, o kterém jsem nepochyboval, že by jednu takovou unesl. Bylo to v roce 1975 a o „ekologii“ se mluvilo v jednom kuse. Tak mě napadlo, že série o nějakém biogenetickém inženýrovi, který si létá z jednoho světa na druhý a řeší (nebo jindy vytváří) ekologické problémy, by nabízela nekonečné spousty zápletek. Námět by mi umožňoval zkoumat kdejaké šťavnaté možnosti... a co nejlepšího, nakolik jsem věděl, nikdo se zatím nepokusil o něco alespoň přibližně podobného.

Jenže kdo je ten chlápek? Zdálo se mi, že sice mám parádní námět, ale pro udržení série je potřeba taky parádní figura, někdo, s kým by čtenáři měli chuť jít od povídky k povídce. S tím záměrem jsem se vrátil k oblíbeným knihám a podíval jsem se na některé postavy, které jsem miloval jako čtenář. Nicholas van Rijn. Conan. Sherlock Holmes. Mauglí. Travis McGee. Horatio Hornblower. Elrik

z Melniboné. Batman. Northwest Smith. Flashman. Fafhrd a Šedý myšilov. Retief. Susan Calvinová. Magnus Ridolph. Dost pestrá parta, samozřejmě. Ale já chtěl vědět, jestli nemají nějaké společné rysy.

A měli.

Praštily mě do očí hned dvě věci. Za prvé mají všichni parádní jména, která jim navíc skvěle sedí. Zapamatovatelná jména. *Nezvyklá* jména. Dost těžko potkáte dva Horatia Hornblowery. A v telefonním seznamu Melniboné nebudou čtyři Elrikové. Ani Northwest Smith nebude nucen používat iniciálu prostředního jména, aby se odlišil od všech ostatních Northwestů Smithů.

Za druhé jsou všichni a všechny přímo v nadživotní velikosti. V té partě nenajdete ani jednoho průměrnáka. Ani jednomu nehrozí, že vám splyne s tapetami. Mnozí z nich také výrazně vynikají ve svých oborech, ať už jde o námořní válku (Hornblower), logickou dedukci (Holmes), boj muže proti muži (Conan) nebo zbabělost a vilnost (Flashman). Mnozí z nich jsou, abych jim nenadával, svrchovaně svérázní. Jistěže je v literatuře místo i pro malé, tuctové, realistické figury, zvlášť když je pěkně vykreslíte... ale to neplatí pro hvězdu vícedílné série.

Tak fajn, pomyslel jsem si, to zmáknou.

Tak se zrodil Haviland Tuf, obchodník, milovník koček, vegetarián, plešoun, který pije houbové víno a hraje si na boha, a puntičkář, který se od svéráznosti už dávno vypracoval k vyslovené výstřednosti. Je na něm cosi z Holmese a Ridolpha, ždíbec Nicholase van Rijna, něco málo Hercula Poirota a hodně z Alfreda Hitchcocka... ale ne moc ze mě. Ze všech mých hlavních postav je Tuf nejméně jako já (pravda, měl jsem kocoura jménem Dax, ale ten nebyl telepat).

A jméno? No, „Havilanda“ jsem si všiml na soupisce účastníků jednoho šachového turnaje, který jsem řídil. Odkud se vzal „Tuf“, to příliš jistě nevím. Ale když jsem to dal dohromady, tak to prostě *byl on*, o tom jsem nikdy nezapochyboval.

Tehdy v sedmdesátých letech jsem se pořád ještě snažil dostat své příběhy na co nejširší čtenářský trh. Chtěl jsem dokázat, že je umím prodat *komukoli*, nejen několika stále stejným redaktorům. Navíc mi došlo, že pokaždé, když nějaký příběh dostanu na nový trh, zasáhnu tím nové čtenáře, kteří by pak mohli hledat mé věci i jinde.

Na základě této teorie jsem Havilanda Tufa prodal nejdříve do britské antologie *Andromeda*, kterou sestavoval Peter Weston. Jestli mi „Bestie pro Norna“ získala šiky nových britských čtenářů, to netuším; naneštěstí povídku nedostalo do rukou mnoho mých starých amerických čtenářů, přinejmenším dokud u St. Martin's Press neudělali americké vydání *Andromedy*, a to bylo až o tři roky později.

Tou dobou jsem už vydal druhou povídku s Tufem, „Říkejte mu Mojžíš“. Tu jsem prodal Benu Bovovi. Načež se Tuf stal dobře známou postavou na stránkách *Analogu*. Ben i jeho následovník Stanley Schmidt se mohli podívat jako první na každou novou povídku s Tufem – a koupili je všechny.

Ne že by jich bylo tolik. S Tufem byla zábava, ale ani zdaleka to nebyla jediná udíčka, kterou jsem měl nahozenou. Ke konci sedmdesátých jsem pořád učil na Clarke College, takže čas na psaní jsem měl omezený – a chtěl jsem psát i jiné povídky. A když jsem se na konci roku 1979 přestěhoval do Santa Fe a hodlal jsem to zkusit jako spisovatel na plný úvazek, můj zájem se přesunul k románům. V roce 1981 mi hlavu zaměstnával hlavně *Sen Ockerwee*, v roce 1982 zase *The Armageddon Rag*, v roce 1984 *Black and White and Red All Over*. (O roce 1983 nemluvme; můj Ztracený rok.) Takže i série s Tufem se klidně mohla vytratit po třech čtyřech povídkách, nebýt ovšem Betsy Mitchellové.

Betsy byla v *Analogu* za Stana Schmidta zástupkyní šéfredaktora, ale v roce 1984 odešla z časopisu a stala se redaktorkou v nakladatelství Baen Books. A zanedlouho po tom, co tam nastoupila, mi zavolala a zeptala se, jestli jsem neuvažoval o sbírce příběhů Havilanda Tufa. Samozřejmě uvažoval, ale... mělo to přijít „až někdy“, v budoucnu, až nashromáždím dost povídek na celou knihu.

V roce 1984 jsem měl z takové knihy přinejlepším půlku, jenže nabídku od Betsy jsem odmítnout nemohl. V té době byla totiž moje kariéra ve vážných problémech. Román *The Armageddon Rag* čtenáři hromadně ignorovali, a v důsledku toho se žádný redaktor nechtěl rozdělaného *Black and White and Red All Over* dotknout ani bidlem. Tohle byla šance dostat se zpátky do hry.

Mohl jsem napsat nějaké další Tufovy příběhy, prodat nejdříve časopisecká práva Stanu Schmidtovi do *Analogu*, pak to dát dohromady pro Betsy a vydělat dost peněz, aby to na nějakou dobu stačilo na splátky hypotéky.

A tak jsem napsal „Morovou hvězdu“, příběh o tom, jak se Tuf stal pánem *Archy*, a potom i triptych textů o planetě S'uthlam, který vytvořil páteř celé knihy. Nakladatelství Baen vydalo *Tufova dobrodružství* v únoru 1986, a to jako román. Někdo říká, že to je můj pátý román... ale já tu knihu odjakživa беру jako povídkovou sbírku. (Nikdy nepřestanu za svůj pátý román považovat *Black and White and Red All Over*, i když leží v troskách a stále nedopsaný.)

Žádný průřez mojí pestrhou kariérou by patrně nebyl úplný bez trochy Tufa, a tak jsem i sem dal dva kousky. Ti, kdo chtějí víc, najdou zbytek v *Tufových dobrodružstvích*.

„Bestie pro Norna“ je z Tufových povídek nejstarší. Napsal jsem ji v roce 1975 a publikoval roku 1976. Když v roce 1985 nastal čas, abych pro Betsy sestavil celou knihu, uběhlo celé desetiletí a Haviland Tuf se poněkud změnil, konkrétně se vyprofiloval. Tuf z „Bestie pro Norna“ do toho už tak docela nezapadal, a tak jsem se rozhodl povídku zrevidovat a rozšířit, aby ten proto-Tuf lépe odpovídal postavě, ve kterou se proměnil v mladších povídkách. V knize *Tufova dobrodružství* se ocitla revidovaná verze „Bestie pro Norna“. Nicméně pro tuto retrospektivu mi připadalo zajímavé se vrátit ke svému prvnímu pojetí Tufa.

Takže tady najdete *původní* verzi „Bestie pro Norna“, jak vyšla v *Andromedě* v roce 1976.*

„Strážci“ jsou poněkud mladší ročník; poprvé vyšli v *Analogu* v říjnu 1981. Ze všech povídek v sérii byla tahle čtenářsky nejoblíbenější, získala cenu Locus v kategorii Nejlepší noveleta a vybojovala si i nominaci na Huga. Nakonec skončila druhá, protože vyhrála báječná povídka Rogera Zelaznyho „Variace s jednorožcem“. (Roger byl můj předražený přítel a nápad na tu povídku jsem mu zpola žertem nadhodil, když jsme spolu jeli autem na spisovatelskou merendu do Albuquerque. Roger to ocenil tím, že hlavní postavu v ní nazval Martin... a pak mi klidně ukradl Huga.)

Nějakou dobu se počítalo, že vznikne druhá kniha s Tufem. *Tufova dobrodružství* si vedla dost dobře na to, aby Betsy Mitchellová navrhla pokračování; buď další soubor povídek, anebo možná pravý a patřičně dlouhý román. Souhlasil jsem. Měl jsem v papírech nápady na dalších asi deset Tufových příběhů. Takže jsme pěkně dohodli a podepsali smlouvy a kniha byla dokonce ohlášena v časopise *Locus*. Pracovní název zněl *Twice as Tuf*, ale pokud bych se rozhodl pro román, nejspíš bych to změnil na *TufLanding*.

Ale na to nedošlo. Zasáhl Hollywood a já jsem se ocitl v Los Angeles a za dva týdny jsem vydělával víc peněz, než by mi za rok práce vynesla ona smlouva na *Twice as Tuf*. Tehdy jsem peníze ukrutně potřeboval, protože *Armageddon Rag* se prodával katastrofálně a na *Black and White and Red All Over* se ani nedostalo.

Když termín odevzdání přišel, prošel a kniha nikde, navrhl jsem Betsy, že bych si mohl najít spolupracovníka, který by podle mých námětů povídky napsal.

Beru smlouvy vážně a chtěl jsem splnit i tuhle s nakladatelstvím Baen, pokud to aspoň trochu půjde... ale vybrat si partáka nakonec nebyl moc dobrý nápad. Betsy Mitchellová to viděla stejně a rozmluvila mi to. Za to jsem jí dodnes vděčný. Měla pravdu; Tufovy příběhy napsané někým jiným, to by nebylo ono. Jen bych podváděl Baen Books, čtenáře i sebe sama.

Nakonec jsem to se smlouvou na *Twice as Tuf* skoulel tak, že jsem Baen Books poskytl práva na reprinty některých mých starších titulů, takže z toho vyšli jakž takž spokojeni všichni... až na fanoušky Tufa.

A těch opravdu pořád pár je. Asi deset let, spíš víc, mi každoročně chodilo několik málo dopisů, jejichž pisatelé naléhali, ať přestanu psát *Divoké karty* nebo ty televizní pořady, nebo tu sérii vypasených fantasy románů, abych místo toho mohl napsat pár dalších příběhů Havilanda Tufa.

Na což mohu říct jedině tohle: „Možná, že jednou, až to budete nejmíň čekat...“

* V ideálním světě bychom úpravu českého překladu povídky „Bestie pro Norna“ svěřili Pavlu Medkovi, který skutečně skvěle přeložil celý cyklus v jeho knižním vydání. Pan Medek bohužel nejen k naší velké lítosti už není mezi námi, přičemž jsme nechtěli, aby povídku upravoval či snad znovu přeložil někdo jiný. A tak i v tomto vydání najdete „Bestii pro Norna“ v jejím pozdějším provedení. Snad nám to nebudete mít za zlé.

BESTIE PRO NORNA

Když Havilanda Tufa našel ten hubený muž, seděl právě o samotě a popíjel v nejtemnějším koutě jedné z pivnic na Tamberu. Lokty měl položené na stole a vrcholek jeho holé hlavy se téměř otíral o nízký dřevěný stropní trám. Na stole před ním stály čtyři prázdné džbánky se sraženými kruhy pěny uvnitř; pátý džbánek, dosud z poloviny plný, svíral v obrovských bílých rukou.

Pokud si byl Tuf vědom zvědavých pohledů, které po něm čas od času vrhali ostatní hosté, nedával to na sobě nijak znát. S metodickou pravidelností a se zcela bezvýraznou tváří upíjel pivo. Jeho osamělá postava, popíjející v izolaci svého boxu, přitahovala pozornost.

Přesto však nebyl *docela* sám: na stole před ním ležel a spal Dax, podobný kouli černých chlupů. Tuf čas od času odložil sklenici s pivem a nepřítomně svého tičého společníka pohládl, Dax se tím nenechal nijak vyrušit ze své pohodlné pozice mezi prázdnými sklenicemi. V porovnání s jinými kočkami byl kocour stejně velký jako Haviland Tuf v porovnání s jinými lidmi.

Když hubený muž přistoupil k Tufovu boxu, neřekl Tuf jediné slovo. Zdvihl pouze hlavu, zamrkal a čekal, až začne ten druhý.

„Vy jste Haviland Tuf, ten prodáváč zvířat,“ konstatoval hubený muž. Byl doopravdy strašlivě vyzábělý. Jeho oblečení, celé ušité z černé kůže a šedých kožešin, na něm volně viselo a tu a tam vytvářelo pytlovitě boule. Přesto to jistě nebyl žádný nuzák, protože čelo pod kšticí černých vlasů mu zdobila tenká bronzová obroučka a prsty měl ozdobené několika prsteny.

Tuf poškrábal Daxe za jedním černým uchem. „Jako by nestačilo, že nás někdo vytrhuje z naší samoty,“ postěžoval si kocourovi hlubokým basem, v němž zazníval jen slabý náznak jakékoli emotivní modulace. „Jako by nestačilo, že je takto znesvěcen náš smutek. Jak se zdá, musíme k tomu všemu snášet ještě nactiutrhaní a urážky.“ Zdvihl oči k hubenému muži. „Vážený pane,“ oslovil ho, „vskutku se jmenuji Haviland Tuf a snad by i v jistém smyslu bylo možno tvrdit, že obchoduji se zvířaty. Přesto se snad nemusím považovat za prodáváče zvířat. Snad mi dovolíte, abych se považoval za ekologického inženýra.“

Hubený muž mávl rukou v podrážděném gestu, bez vyzvání vklouzl do boxu a posadil se proti Tufovi. „Je mi známo, že jste majitelem staré klonolodě Ekologických inženýrských sborů. To z vás ještě nedělá ekologického inženýra, Tufe.

Všichni ekologičtí inženýři jsou mrtví, a to celá staletí. Pokud si ale přejete, abych vám říkal ekologický inženýr, ať je po vašem. Přišel jsem požádat o vaše služby. Chci od vás koupit nestvůru, velkou nelítostnou bestii.“

„Ach tak,“ zamumlal Tuf, který už zase mluvil ke kocourovi. „Tenhle cizinec, který si klidně bez pozvání přisedl k mému stolu, chce koupit nestvůru.“ Zamrkal. „S politováním vás musím informovat, že jste svou cestu za mnou vážil marně. Nestvůry jsou bytosti čistě mytologické, pane, stejně jako duchové, vlkodlaci a kompetentní byrokrati. Navíc se v daném okamžiku nezabývám prodejem zvířat ani žádným dalším aspektem své profese. V daném okamžiku konzumuji toto vynikající tamberské pivo a držím smutek.“

„Smutek?“ podivil se hubený muž. „Za koho držíte smutek?“ Očividně se vůbec neměl k tomu, aby vstal a odešel.

„Za kocoura,“ odpověděl Haviland Tuf. „Jmenoval se Chaos a byl mým dlouholetým společníkem, pane. Před nedávnem zemřel. Stalo se to na světě jménem Alyssar, který jsem ke svému neštěstí navštívil, a zemřel rukou jistého pozoruhodně odporného barbarského princátka.“ Pohlédl na mosaznou čelenku hubeného muže. „Nejste i vy čirou náhodou barbarské princátka, pane?“

„Samozřejmě ne.“

„To máte štěstí,“ konstatoval Tuf.

„Tak dobrá, je mi toho vašeho kocoura líto, Tufe. Víím, jak se cítíte, jojo, já sám už jsem si to musel prodělat nejmíň tisíckrát.“

„Tisíckrát,“ opakoval bezvýrazně Tuf. „Měl byste nejspíš zvážít nějaké intenzivní studium, abyste se o své svěřence naučil lépe starat.“

Hubený muž pokrčil rameny. „Zvířata umírají, to přece víte. Nedá se s tím nic dělat. Zabíjejí je tesáky, drápy a všechno možné, jojo, takový je jejich osud. Musel jsem si zvyknout dívat se na to, jak jsou moji nejlepší svěřenci masakrováni přímo mně před očima. To ale není to, o čem jsem si s vámi přišel promluvit, Tufe.“

„Tak tak,“ přikývl Haviland Tuf.

„Jmenuji se Herold Norn. Jsem vrchním krotitelem svého klanu, jednoho ze dvanácti velkých klanů Lyroniky.“

„Lyronica,“ zamyslel se Tuf. „To jméno mi není zcela neznámé. Malá, řídko osídlená planeta, pokud si dobře vzpomínám, na níž panují poněkud divošské mravy. To možná vysvětluje vaše přestupky proti civilizovanému chování.“

„Divošské?“ ohradil se Norn. „To jsou jen tamberské kecy, Tufe. Zatracení farmáři. Lyronica je skvostem zdejšího sektoru. Slyšel jste už přece o našich zápasistích, ne?“

Haviland Tuf znovu začal Daxe škrábat za uchem. Bylo to zvláštní rytmičké škrábání, při němž se kocour pomalu rozvinul z klubička, *zazíval* a pohlédl na hubeného muže velkýma jiskrnýma zlatýma očima. Tiše zapředl.